T083 TKL 1 (41) 1509 Luận Đại Trí Độ 19.Giải Thích Tướng của Đàn Ba La Mật

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

19-GIAÛI THÍCH TÖÔÙNG CUÛA ÑAØN BA-LA-MAÄT

Hoûi: Sao goïi laø Ñaøn? Ñaùp: Ñaøn goïi laø boá thí. Taâm töông öng vôùi tö taâm sôû thieän; aáy goïi laø Ñaøn. Coù ngöôøi noùi: "Tö taâm sôû thieän, khôûi leân thaân nghieäp, khaåu nghieäp, aáy goïi laø Ñaøn". Coù ngöôøi noùi: "Coù loøng tin, coù phöôùc ñieàn, coù taøi vaät, khi caû ba söï hoøa hôïp, taâm sanh phaùp "xaû", coù theå phaù hoaïi xan tham; aáy goïi laø Ñaøn. Thí nhö phaùp "töø", quaùn thaáy chuùng sanh khoâng vui maø taâm sanh thöông. Taâm sôû phaùp boá thí cuõng nhö vaäy. Ba söï hoøa hôïp, taâm sanh phaùp "xaû", coù theå phaù hoaïi xan tham. Ñaøn coù ba thöù: Hoaëc heä thuoäc theo Duïc giôùi, hoaëc heä thuoäc theo Saéc giôùi; hoaëc khoâng heä thuoäc (Thaùnh nhaân laøm boá thí laø khoâng heä thuoäc). Noùi laø phaùp töông öng vôùi taâm, theo taâm haønh ñoäng cuøng vôùi taâm sanh, chaúng phaûi laø saéc phaùp, coù theå laøm duyeân. Chaúng phaûi ng- hieäp, nhöng töông öng vôùi nghieäp, theo nghieäp haønh ñoäng, cuøng vôùi nghieäp sanh; chaúng phaûi laø nghieäp baùo ñôøi tröôùc sanh. Hai loái tu neân tu, laø haønh tu vaø ñaéc tu. Hai loái chöùng laø thaân chöùng vaø tueä chöùng. Hoaëc tö duy ñoaïn, hoaëc chaúng ñoaïn, hai kieán ñoaïn (Duïc giôùi, Saéc giôùi taän ñoaïn). Laø phaùp coù giaùc coù quaùn, phaøm phu vaø Thaùnh nhaân cuøng tu haønh. Caùc nghóa nhö vaäy v.v... coù phaân bieät noùi roäng ôû trong A-tyø-ñaøm. Laïi nöõa, thí coù hai thöù: Coù thanh tònh vaø khoâng thanh tònh. Thí khoâng thanh tònh laø: Haøng ngu si thí maø khoâng hieåu gì; hoaëc coù khi vì caàu taøi neân thí; hoaëc vì sôï hieàm traùch neân thí; hoaëc vì muoán caàu yù ngöôøi neân thí; hoaëc sôï cheát neân thí; hoaëc doái ngöôøi ñeå cho hoï möøng neân thí; hoaëc töï cho giaøu sang neân phaûi thí; hoaëc tranh hôn neân thí; hoaëc ganh gheùt saân si neân thí; hoaëc kieâu maïn töï cao neân thí; hoaëc vì danh döï neân thí; hoaëc vì chuù nguyeän neân thí, hoaëc giaûi tröø suy hoaïi caàu toát laønh neân thí; hoaëc vì quy tuï ñoâng ngöôøi neân thí; hoaëc khinh heøn khoâng cung kính neân thí. Caùc thöù thí nhö vaäy v.v... goïi laø thí khoâng thanh tònh. Thí thanh tònh laø traùi ngöôïc laïi vôùi treân, goïi laø thí thanh tònh. Laïi nöõa, vì ñaïo neân thí, taâm sanh thanh tònh; khoâng caùc kieát söû; khoâng caàu quaû baùo ñôøi naøy ñôøi sau, cung kính thöông xoùt; aáy goïi laø thí thanh tònh. Thí thanh tònh laø tö löông ñöa ñeán ñaïo Nieát-baøn; theá cho neân noùi vì ñaïo neân thí. Neáu chöa ñöôïc Nieát-baøn, söï thí aáy laø caùc nhaân cuûa laïc baùo ôû coõi Trôøi coõi ngöôøi. Nhö hoa anh laïc, môùi thaønh chöa hoaïi, höông thôm tinh khieát, töôi ñeïp. Vì Nieát-baøn maø tònh thí, ñöôïc höôûng quaû baùo, cuõng nhö vaäy. Nhö Phaät noùi: "Ñôøi coù haïng ngöôøi khoù ñöôïc:

Moät laø trong haøng xuaát gia, vò Tyø-kheo ñöôïc phi thôøi giaûi thoaùt; hai laø trong haøng taïi gia, keû baïch y hay boá thí thanh tònh." Töôùng boá thí thanh tònh aáy, cho ñeán voâ löôïng ñôøi, ñôøi ñôøi khoâng maát. Ví nhö kheá öôùc, khoâng khi naøo maát

thôøi. Quaû cuûa söï boá thí aáy, khi nhaân duyeân hoøa hôïp beøn coù. Cuõng nhö caây gaëp ñöôïc thôøi tieát lieàn coù hoa laù quaû traùi. Neáu thôøi tieát chöa ñeán, tuy coù nhaân maø khoâng coù quaû. Phaùp boá thí aáy, neáu ñeå caàu ñaïo, coù theå ñöa ñeán nhaân ñaïo. Vì sao? Vì kieát söû dieät heát môùi goïi laø Nieát-baøn. Ñöông khi boá thí, caùc kieát söû ñöôïc moûng bôùt, thì coù theå giuùp cho Nieát-baøn. Ñoái vôùi vaät boá thí khoâng tieác cho neân tröø keo kieät; kính nieäm ngöôøi thoï nhaän cho neân tröø taät ñoá; tröïc taâm boá thí cho neân tröø nònh hoùt quanh co; nhaát taâm boá thí cho neân tröø dao ñoäng; suy nghó saâu boá thí cho neân tröø hoái haän; quaùn coâng ñöùc cuûa ngöôøi thoï nhaän cho neân tröø taâm aùi; thöông yeâu ngöôøi thoï nhaän cho neân tröø saân; cung kính ngöôøi thoï nhaän cho neân tröø kieâu maïn; bieát haønh thieän phaùp cho neân tröø voâ minh; tin coù quaû baùo cho neân tröø taø kieán; bieát quyeát chaéc coù quaû baùo cho neân tröø nghi. Caùc thöù phieàn naõo baát thieän nhö vaäy, khi boá thí ñeàu bò moûng ñi, maø caùc thöù thieän phaùp ñeàu coù ñöôïc. Khi boá thí, saùu caên thanh tònh, taâm thieän duïc phaùt sanh neân trong taâm thanh thònh; quaùn coâng ñöùc quaû baùo neân tín taâm phaùt sanh; thaân taâm nhu nhuyeán cho neân hyû laïc phaùt sanh; hyû laïc phaùt sanh neân ñöôïc nhaát taâm; ñöôïc nhaát taâm neân trí tueä chôn thaät phaùt sanh. Caùc thieän phaùp nhö vaäy thaûy ñeàu coù ñöôïc. Laïi nöõa, khi boá thí, trong taâm phaùt sanh Taùm chaùnh ñaïo töông tôï. Tin quaû baùo boá thí neân coù ñöôïc Chaùnh kieán; trong chaùnh kieán suy nghó khoâng taùn loaïn neân ñöôïc Chaùnh tö duy; thanh tònh noùi naêng neân ñöôïc Chaùnh ngöõ; thanh tònh thaân haønh neân ñöôïc Chaùnh nghieäp; khoâng caàu quaû baùo neân ñöôïc Chaùnh maïng; taâm sieâng boá thí neân ñöôïc Chaùnh phöông tieän (tinh taán); nieäm töôûng boá thí khoâng boû neân ñöôïc Chaùnh nieäm; taâm truï moät nôi khoâng taùn loaïn neân ñöôïc Chaùnh ñònh. Nhö vaäy ba möôi baûy phaåm thieän phaùp töông tôï phaùt sanh trong taâm. Laïi nöõa, coù ngöôøi boá thí, aáy laø nhaân duyeân cuûa ba möôi hai töôùng. Vì sao? Khi boá thí giöõ taâm kieân coá neân ñöôïc töôùng döôùi baøn chaân baèng phaúng ñöùng vöõng. Khi boá thí, coù naêm söï vaây quanh ngöôøi thoï nhaän, laø nghieäp nhaân duyeân veà quyeán thuoäc, neân ñöôïc töôùng baùnh xe döôùi baøn chaân. Do söùc ñaïi doõng maõnh boá thí, neân ñöôïc töôùng goùt chaân roäng phaúng. Boá thí thu phuïc ngöôøi, neân ñöôïc töôùng maïng löôùi giöõa caùc ngoùn tay, chaân. Boá thí thöùc aên uoáng ngon laønh, neân ñöôïc töôùng tay chaân meàm maïi, baûy choã nôi thaân ñaày ñaën. Boá thí ñeå lôïi ích maïng soáng, neân ñöôïc

töôùng ngoùn tay daøi, thaân khoâng cong, to lôùn ngay thaúng. Khi boá thí noùi raèng ta seõ ñem cho, taâm boá thí taêng daàn, neân ñöôïc töôùng mu baøn chaân cao, loâng xoay leân treân. Khi boá thí, ngöôøi thoï nhaän mong caàu, thì moät loøng vui cho, aân caàn höùa heïn, ñeå chaéc chaén mau ñöôïc, neân ñöôïc töôùng baép ñuøi nhö nai Y-neâ-dieân. Khoâng khinh khoâng giaän ngöôøi ñeán xin, neân ñöôïc töôùng caùnh tay daøi quaù goái. Theo yù ngöôøi xin maø thí, khoâng ñôïi noùi ra, neân ñöôïc töôùng maõ aâm taøng. Boá thí y phuïc, ñoà naèm toát, vaøng baïc, traân baûo, neân ñöôïc töôùng thaân kim saéc, töôùng da moûng. Khi boá thí thích hôïp vôùi yù cuûa ngöôøi tröôùc maët, khôûi leân nghieäp nhaân duyeân cuûa söï töï taïi, neân ñöôïc

töôùng moãi loã chaân loâng moïc moät sôïi loâng, töôùng loâng traéng ôû giöõa hai chaân maøy. Ngöôøi xin caàn gì, lieàn noùi seõ cho, do nghieäp aáy neân ñöôïc töôùng thaân treân troøn tròa nhö vai Sö töû. Gaëp ngöôøi beänh thì cho thuoác, gaëp ngöôøi ñoùi khaùt thì cho aên uoáng, khôûi leân nghieäp nhaân duyeân ít beänh aáy neân ñöôïc töôùng döôùi hai naùch ñaày ñaën, töôùng chaát vò toái thöôïng (trong mieäng). Khi boá thí cuõng khuyeân ngöôøi boá thí maø an uûi chæ veõ con ñöôøng boá thí cho hoï, neân ñöôïc töôùng nhuïc keá, töôùng thaân troøn tròa nhö Ni-caâu-loâ. Coù ngöôøi ñeán xin, khi coù yù muoán cho eâm aùi noùi thaät, quyeát chaéc cho khoâng doái, neân ñöôïc töôùng löôõi roäng daøi, töôùng aâm thanh thanh tònh, töôùng aâm thanh nhö tieáng chim Ca-laêng-taàn-giaø. Khi boá thí noùi nhö thaät, noùi coù lôïi ích, neân ñöôïc töôùng hai maù nhö Sö töû. Khi boá thí cuùng döôøng ngöôøi thoï nhaän, taâm thanh tònh, neân ñöôïc töôùng raêng traéng ñeàu nhau. Khi boá thí noùi thaät, noùi lôøi hoøa hôïp, neân ñöôïc töôùng raêng khít vaøo nhau, boán möôi hai caùi. Khi boá thí khoâng giaän, taâm khoâng ñaém tröôùc, taâm bình ñaúng ñoái vôùi ngöôøi kia, neân caûm ñöôïc töôùng con maét trong xanh, töôùng mí maét nhö maét traâu chuùa... AÁy laø gieo troàng nhaân duyeân veà ba möôi hai töôùng. Laïi nöõa, laáy baûy baùu, nhaân daân, xe coä, vaøng baïc, ñeøn ñuoác, phoøng xaù höông hoa maø boá thí neân ñöôïc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, baûy baùu ñaày ñuû. Laïi nöõa, boá thí ñuùng thôøi neân quaû baùo cuõng taêng theâm nhieàu. Nhö Phaät daïy: “Boá thí cho ngöôøi ñi xa, cho ngöôøi töø xa ñeán, cho ngöôøi beänh, cho ngöôøi nuoâi beänh, boá thí khi gaëp naïn gioù reùt, aáy laø boá thí ñuùng thôøi. Laïi nöõa, khi boá thí tuøy theo söï caàn thieát theo ñòa phöông maø thí, neân ñöôïc quaû baùo taêng nhieàu. Laïi nöõa, ôû giöõa ñöôøng troáng maø thí, ñöôïc phöôùc taêng nhieàu. Thöôøng boá thí khoâng boû, thì ñöôïc quaû baùo taêng nhieàu. Theo choã öa muoán cuûa ngöôøi xin maø thí, thì ñöôïc phöôùc taêng nhieàu. Boá thí vaät naëng, thì ñöôïc phöôùc taêng nhieàu, nhö thí tinh xaù,vöôøn röøng, ao taém v.v... neáu thí cho

ngöôøi laøng thì ñöôïc quaû baùo theâm nhieàu. Neáu thí cho taêng thì ñöôïc quaû baùo theâm nhieàu. Neáu ngöôøi cho vaø ngöôøi nhaän ñeàu coù ñöùc thì quaû baùo theâm nhieàu. Ñuû thöù nghinh ñoùn cung kính ngöôøi thoï nhaän, thì ñöôïc quaû baùo theâm nhieàu. Thí vaät khoù kieám ñöôïc thì ñöôïc phöôùc theâm nhieàu. Tuøy vaät coù ñöôïc ñeàu coù theå thí heát, thì ñöôïc phöôùc theâm nhieàu. Ví nhö ôû trong thaønh Phaát-ca-la cuûa nöôùc Ñaïi-nhuïc-chi, coù moät thôï veõ teân laø Thieän-na, ñi ñeán nöôùc Ña-lôïi-ñaø-na ôû phöông Ñoâng, laøm khaùch veõ suoát möôøi hai naêm, ñöôïc ba möôi hai löôïng vaøng, ñem veà nöôùc cuõ, ngang qua thaønh Phaát-ca-la, nghe coù tieáng troáng môû ñaïi hoäi, ñi ñeán troâng thaáy Taêng chuùng, lieàn sanh loøng tin thanh tònh, hoûi thaày Duy-na raèng: “Trong chuùng naøy caàn bao nhieâu vaät thì ñuû moät ngaøy aên?” Thaày Duy-na ñaùp: “Ba möôi löôïng vaøng thì ñuû moät ngaøy aên”. Ngöôøi thôï veõ lieàn laáy ba möôi löôïng vaøng coù ñöôïc, giao thaày Duy- na vaø noùi: “Giuùp toâi laøm moät ngaøy aên, saùng mai toâi seõ ñi veà nhaø”. Ngöôøi thôï veõ vôùi hai tay khoâng maø trôû veà nhaø, vôï anh ta hoûi: “Möôøi hai naêm laøm neân ñöôïc thöù gì?” Ñaùp: “Ñöôïc ba möôi löôïng vaøng”. Ngöôøi vôï lieàn hoûi: “Ba möôi löôïng vaøng nay ñaâu roài?” Ñaùp: “Ñaõ gieo trong ruoäng

phöôùc”. Vôi hoûi: “ Ruoäng phöôùc gì?” Ñaùp: “Thí cho chuùng Taêng”. Ngöôøi vôi lieàn troùi choàng ñem ñeán cho quan trò toäi. Ñaïi quan xöû ñoaùn hoûi côù söï. Ngöôøi vôi ñaùp: “Choàng toâi si cuoàng, suoát möôøi hai naêm laøm ñöôïc ba möôi löôïng vaøng, khoâng thöông xoùt vôi con maø laïi ñem cho heát ngöôøi khaùc. Y nhö luaät quan, beøn troùi ñöa ñeán”. Ñaïi quan hoûi ngöôøi choàng: “Ngöôi sao khoâng cung caáp vôi con, maø laïi ñem cho ngöôøi khaùc?” Ñaùp: “Ñôøi tröôùc toâi khoâng laøm coâng ñöùc neân ñôøi naøy ngheøo chòu ñuû cay ñaéng, ñôøi naøy gaëp ruoäng phöôùc, neáu khoâng gieo phöôùc thì ñôøi sau coøn ngheøo nöõa; cöù ngheøo tieáp ngheøo maõi khoâng bieát ngaøy naøo thoaùt khoûi. Toâi nay muoán döùt ngay söï ngheøo cuøng, cho neân ñem heát vaøng maø thí cho Taêng chuùng”. Ñaïi quan laø moät vò Öu-baø-taéc, coù loøng tin Phaät thanh tònh, nghe lôøi aáy xong, khen raèng: “AÁy laø raát khoù! Sieâng naêng khoù nhoïc môùi coù ñöôïc moät ít vaät aáy, maø ñem thí cho heát chuùng Taêng, ngöôi thaät laø ngöôøi thieän!” Lieàn côûi chuoãi anh laïc treân thaân vaø xe ngöïa, vôùi moät thoân ñem cho ngöôøi ngheøo aáy, maø noùi raèng: “Ngöôøi môùi thí chuùng Taêng, chuùng Taêng chöa aên, aáy laø haït luùa chöa gieo maø maàm ñaõ moïc, quaû baùo lôùn ñöông ôû keá sau vaäy!” Do vaäy neân noùi thí heát vaät khoù kieám ñöôïc, thì phöôùc raát nhieàu. Laïi nöõa, coù thöù boá thí cuûa theá gian, coù thöù boá thí cuûa xuaát theá gian, coù thöù boá thí ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi, coù thöù boá thí khoâng ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi, coù thöù boá thí cuûa Phaät Boà-taùt, coù thöù boá thí cuûa

Thanh-vaên. Theá naøo laø boá thí cuûa theá gian? Ngöôøi phaøm phu boá thí, cuõng nhö Thaùnh nhaân khôûi taâm höõu laäu boá thí; aáy goïi laø theá gian thí. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: “Ngöôøi phaøm phu boá thí; aáy laø theá gian thí. Thaùnh nhaân tuy taâm höõu laäu boá thí, nhöng vì ñeå döùt kieát söû neân goïi laø xuaát theá gian thí. Vì sao? Vì Thaùnh nhaân aáy ñöôïc Voâ taùc tam muoäi vaäy. Laïi nöõa, theá gian thí laø khoâng thanh tònh, xuaát theá gian thí laø thanh tònh. Hai thöù kieát söû moät thuoäc aùi, moät thuoäc kieán. Bò hai thöù kieát söû sai khieán laø theá gian thí; khoâng bò hai thöù kieát söû aáy, laø xuaát theá gian thí. Neáu coù ba thöù (ngöôøi cho, ngöôøi nhaän, taøi vaät) chöôùng ngaïi raøng buoäc taâm, laø theá gian thí. Vì sao? Caùc phaùp nhaân duyeân thaät khoâng coù töï ngaõ, maø noùi laø ta cho, kia nhaän, cho neân goïi laø theá gian thí. Laïi nöõa, ta khoâng coù choã nhaát ñònh. Laáy ta laøm kia, kia cho laø khoâng phaûi, laáy kia laøm ta, ta cho laø khoâng phaûi. Vì laø khoâng nhaát ñònh, neân thaät khoâng coù ngaõ (ta). Vaät thí laø do nhaân duyeân hoøa hôïp maø coù, khoâng moät vaät naøo ñôn ñoäc töï coù; nhö luïa, vaûi, do caùc duyeân hôïp laïi maø thaønh, boû tô boû sôïi thì khoâng coù luïa. Caùc phaùp cuõng nhö vaäy. Nhaát töôùng voâ töôùng, töôùng thöôøng töï khoâng, nhöng ngöôøi ta sinh töôûng nieäm, chaáp cho laø coù, ñieân ñaûo khoâng thaät, aáy laø theá gian thí. Taâm khoâng coù ba chöôùng ngaïi, thaät bieát roõ phaùp töôùng, taâm khoâng ñieân ñaûo; aáy laø xuaát theá gian thí. Xuaát theá gian thí ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi, theá gian thí khoâng ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi. Laïi nöõa, thanh tònh thí thì khoâng laãn loän caùc kieát söû caáu baån, ñuùng nhö thaät töôùng caùc phaùp, laø ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi. Khoâng thanh tònh thí, thì laãn loän caùc kieát söû, taâm

ñieân ñaûo chaáp ñaém, laø khoâng ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi. Laïi nöõa, thaät töôùng vaø trí tueä hoøa hôïp maø boá thí, thì ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi; neáu khoâng nhö vaäy, thì khoâng ñöôïc Thaùnh nhaân khen ngôïi. Laïi nöõa, khoâng vì chuùng sanh cuõng khoâng vì bieát thaät töôùng caùc phaùp, maø chæ caàu thoaùt khoûi sanh giaø beänh cheát neân thí, aáy laø Thanh-vaên thí. Vì chuùng sanh, cuõng vì bieát thaät töôùng caùc phaùp neân thí, aáy laø chö Phaät Boà-taùt thí. Ñoái vôùi caùc coâng ñöùc khoâng theå ñaày ñuû, chæ muoán ñöôïc chuùt ít phaàn, aáy laø Thanh-vaên thí. Muoán ñaày ñuû vieân maõn heát thaûy caùc coâng ñöùc, aáy laø chö Phaät Boà-taùt thí. Vì sôï giaø beänh cheát neân thí; aáy laø Thanh-vaên thí. Vì baûo trôï Phaät ñaïo, vì hoùa ñoä chuùng sanh, khoâng vì sôï giaø beänh cheát maø thí, aáy laø chö Phaät Boà-taùt thí. Trong ñaây noùi veà Boà-taùt Baûn Sanh kinh. Nhö trong kinh A-baø-ñaø-na noùi: “Xöa trong chaâu Dieâm-

phuø-ñeà, coù vò vua teân laø Baø-la-baø. Baáy giôø coù Baø-la-moân Boà-taùt teân laø Vi-la-ma, laø thaày cuûa Quoác vöông, daïy vua thöïc haønh phaùp Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Vi-la-ma giaøu coù voâ löôïng, traân chaâu baûo ñaày ñuû, suy nghó raèng: “Ngöôøi ñôøi cho ta laø sang, taøi cuûa giaøu coù voâ löôïng. Laøm lôïi ích chuùng sanh, nay chính laø luùc neân boá thí lôùn. Giaøu sang tuy vui maø heát thaûy voâ thöôøng, taøi cuûa laø chung cuûa caû naêm nhaø (nöôùc, löûa, vua quan, ñaïo taëc, con baát hieáu) khieán loøng ngöôøi taùn loaïn, khinh ñoäng khoâng yeân ñònh. Gioáng nhö con khæ khoâng chuùt ôû yeân. Maïng ngöôøi choùng qua nhanh hôn ñieån chôùp. Thaân ngöôøi voâ thöôøng, laø choã tuï ñoïng caùc thöù khoå. Vì vaäy neân thöïc haønh boá thí.” Suy nghó nhö vaäy, töï tay vieát lôøi toû baøy, phoå caùo cho caùc Baø-la-moân vaø heát thaûy ngöôøi xuaát gia trong coõi Dieâm-phuø-ñeà: “Mong taát caû ñeàu ñeán hoïp taïi nhaø toâi, toâi muoán môû ñaïi hoäi suoát möôøi hai naêm. Côm, nöôùc, thuyeàn ñi, laáy cao söõa laøm ao, buùn gaïo laøm nuùi, vaùng daàu laøm ngoøi raïch, y phuïc, aên uoáng, ñoà thuoác thang ñeàu saém raát toát. Quaù möôøi hai naêm laïi muoán ñem boá thí taùm muoân boán ngaøn voi traéng; laáy mai teâ giaùc vaø vaøng trang söùc, quaán baèng danh baûo, döïng côø lôùn baèng vaøng, coù boán baùu trang nghieâm. Taùm muoân boán ngaøn ngöïa; cuõng laáy mai teâ giaùc vaø vaøng trang söùc, coù boán baùu quaán quanh. Taùm muoân boán ngaøn xe ñeàu baèng baïc, löu ly, pha leâ, chaâu baùu trang söùc, phuû baèng da sö töû, coïp beo, hoaëc baïch kieám baø-la, baûo hieán trang söùc xen loän ñeå cho trang nghieâm. Taùm muoân boán ngaøn giöôøng tuû coù baûo taïp saéc xen laãn nhau; caùc thöù meàn neäm, meàm maïi mòn laùng, ñeå trang söùc; goái ñôõ, meàn gaám, ñaët ôû hai ñaàu giöôøng; y phuïc toát ñeïp, ñeàu coù ñuû caû. Taùm muoân boán ngaøn caùi baùt vaøng ñöïng ñaày luùa baïc. Baùt löu ly ñöïng luùa pha leâ, baùt pha leâ ñöïng luùa löu ly. Taùm muoân boán ngaøn boø söõa, moãi con boø laáy ra moät hoäc söõa, moùng söøng noù thì trang söùc baèng vaøng, ñaép baèng luïa traéng. Taùm muoân boán ngaøn myõ nöõ, xinh ñeïp phöôùc ñöùc, ñeàu laáy ngoïc baïch, danh baûo, anh laïc ñeo thaân. Ñaây löôïc neâu vaøi ñieàu coát yeáu nhö vaäy, khoâng theå keå xieát.” Baáy giôø, vua Baø-la-baø vaø taùm muoân boán ngaøn tieåu quoác vöông, cuøng caùc thaàn daân, haøo kieät, tröôûng giaû, ñeàu laáy möôøi vaïn tieàn

vaøng cuõ, ñem taëng, khuyeán trôï, ñeå thieát baøy cuoäc teá nhö phaùp ñoù. Boá thí ñaày ñuû roài, Thích-ñeà-baø-na-daân (Thích-ñeà-hoaøn-nhôn) ñeán noùi vôùi Boà-taùt Vi- la-ma baèng baøi keä raèng: Vaät khoù ñöôïc trong trôøi ñaát, Hay laøm cho vui taát caû, OÂng nay ñeàu ñaõ coù ñöôïc, Vì Phaät ñaïo maø boá thí

Baáy giôø chö Thieân Tònh-cö hieän thaân maø taùn thaùn noùi keä: Môû cöûa ñaïi boá thí, Vieäc oâng laøm aáy laø, Vì thöông xoùt chuùng sanh, Ñeå maø caàu Phaät ñaïo Khi aáy chö Thieân suy nghó raèng: “Ta seõ bít bình vaøng kia laïi, khoâng cho nöôùc chaûy xuoáng. Vì sao? Vì coù ngöôøi boá thí maø khoâng coù phöôùc ñieàn”. Khi aáy Mavöông noùi vôùi Trôøi Tònh-cö: “Caùc Baø-la-moân aáy ñeàu xuaát gia trì giôùi, thanh tònh vaøo ñaïo; sao laïi noùi laø khoâng coù phöôùc ñieàn”? Trôøi Tònh-cö noùi: “Boà-taùt aáy vì Phaät ñaïo neân boá thí, coøn nay caùc ngöôøi Baø-la-moân aáy ñeàu laø taø kieán, cho neân ta noùi khoâng coù phöôùc ñieàn”. Ma vöông noùi vôùi Trôøi: “Sao bieát ngöôøi aáy vì Phaät ñaïo neân boá thí?” Baáy giôø trôøi Tònh-cö lieàn hoùa thaân laøm Baø-la-moân, oâm bình vaøng, caàm gaäy vaøng, ñi ñeán choã Boà-taùt Vi-la-ma, noùi raèng: - OÂng boá thí lôùn, xaû vaät khoù xaû, ñeå caàu caùi gì? Muoán Chuyeån luaân Thaùnh vöông coù ñuû baûy baùu, ngaøn con trai, cai trò boán chaâu thieân haï ö? Boà-taùt ñaùp: Khoâng caàu chuyeän ñoù. - Hay laø oâng muoán laøm Thích-ñeà-baø-na-daân, ñeå laøm chuû taùm möôi Na-do-tha thieân nöõ? - Khoâng! - Hay oâng caàu laøm chuû trôøi Luïc duïc? - Khoâng! - Hay oâng caàu laøm Phaïm-thieân vöông ñeå laøm chuû ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, laøm toå phuï cuûa chuùng sanh? - Khoâng! - Vaäy oâng muoán caàu caùi gì? Khi aáy Boà-taùt lieàn noùi baøi keä: Ta caàu choã voâ duïc, Lìa sanh giaø beänh cheát, Ñoä khaép caùc chuùng sanh, Caàu Phaät ñaïo nhö vaäy. Hoaù thaân Baø-la-moân hoûi raèng: “OÂng chuû boá thí! Phaät ñaïo khoù ñöôïc, phaûi chòu taân khoå laém, maø oâng taâm meàm yeáu, quen thoùi vui, chaéc khoâng theå caàu thaønh ñaïo aáy ñöôïc. Nhö toâi vöøa noùi: Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Thích-ñeà-baø-na-daân, vua trôøi Luïc duïc, Phaïm-thieân vöông, laø ñieàu deã caàu ñöôïc. Vaäy chi baèng oâng haõy caàu nôi ñoù!” Boà-taùt ñaùp raèng: “OÂng haõy nghe toâi nhaát taâm theà nguyeän: Giaû söû vaønh saét noùng,

Xoay ôû treân ñaàu toâi, Nhaát taâm caàu Phaät ñaïo, Khoâng bao giôø hoái haän! Hoaëc bò voâ löôïng khoå Ba ñöôøng aùc, coõi ngöôøi. Nhaát taâm caàu Phaät ñaïo, Khoâng bao giôø lay chuyeån. Hoaù thaân Baø-la-moân noùi: “OÂng chuû boá thí! Laønh thay! Caàu Phaät ñaïo nhö vaäy!” Lieàn taùn thaùn keä raèng: OÂng söùc tinh taán lôùn, Thöông xoùt ñoái taát caû, Trí tueä khoâng chöôùng ngaïi, Thaønh Phaät haún khoâng laâu. Khi aáy Trôøi möa caùc hoa cuùng döôøng Boà-taùt. Caùc Trôøi Tònh-cö bít bình nöôùc lieàn aån maát khoâng hieän. Boà-taùt khi aáy ñi ñeán tröôùc Baø-la-moân thöôïng toïa, ñem bình vaøng roùt nöôùc, nöôùc bò bít khoâng chaûy. Moïi ngöôøi laáy laøm laï nghi ngôø: “Caùc thöù ñaïi thí, taát caû ñaày ñuû, chuû nhaân boá thí vaø coâng ñöùc cuõng lôùn. Nay taïi sao nöôùc trong bình khoâng chaûy xuoáng?” Boà-taùt cuõng suy nghó: “Ñoù phaûi chaêng vì côù söï khaùc, hay vì taâm ta khoâng thanh tònh? Côù sao xaûy ra nhö vaäy?” Töï xem kinh teá töï, möôøi saùu loaïi saùch, thì vaãn thanh tònh khoâng tì veát. Khi aáy chö Thieân noùi vôùi Boà-taùt

raèng: “OÂng chôù nghi ngôø hoái haän! OÂng khoâng coù ñieàu chi khoâng thaønh töïu. Ñoù laø do caùc Baø-lamoân aùc taø baát tònh maø ra vaäy. Lieàn noùi baøi keä raèng: Ngöôøi maéc löôùi taø kieán, Phieàn naõo phaù chaùnh trí, Lìa caùc thanh tònh giôùi, Bò khoå ñoïa ñöôøng aùc. Do vaäy maø nöôùc bò bít khoâng chaûy xuoáng! Noùi nhö vaäy xong boãng khoâng xuaát hieän. Baáy giôø trôøi Luïc duïc phoùng caùc thöù aùnh saùng, chieáu ñeán caùc chuùng hoäi noùi vôùi Boà-taùt baøi keä raèng: Ñi trong bieån aùc taø, Khoâng thuaän chaùnh ñaïo oâng, Trong caùc ngöôøi thoï thí, Khoâng coù ai baèng oâng. Noùi lôøi aáy xong, boãng khoâng hieän nöõa. Khi Boà-taùt nghe noùi keä aáy, töï nghó: “Trong chuùng hoäi thaät söï khoâng coù ai baèng ta. Taïi sao nöôùc bò

bít khoâng chaûy xuoáng, phaûi laøm sao ñaây?” Lieàn noùi keä raèng: Neáu ôû trong ñaát khaép möôøi phöông, Coù nhöõng ngöôøi haûo taâm thanh tònh, Toâi nay quy y cuùi ñaàu leã, Tay phaûi caàm bình röôùi tay traùi, Maø töï laäp nguyeän: Toâi moät ngöôøi, Ñang thoï ñaïi boá thí nhö vaäy! Khi aáy nöôùc trong bình voït leân hö khoâng, töø treân chaûy xuoáng maø röôùi vaøo tay traùi cuûa Baø-la-moân thöôïng toïa kia. Vua Baø-la-baø thaáy söï caûm öùng aáy, taâm sanh cung kính maø noùi keä raèng: Ñaïi Baø-la-moân chuû, Nöôùc trong maøu löu ly, Töø treân chaûy xuoáng döôùi, Rôi ñeán trong tay oâng. Khi aáy chuùng ñaïi Baø-la-moân sanh cung kính, chaáp tay taùc leã, quy y Boà-taùt, Boà-taùt noùi keä: Nay ñieàu ta boá thí Khoâng caàu phöôùc ba coõi Chæ vì caùc chuùng sanh Ñeå mong caàu Phaät ñaïo. Noùi keä aáy xong, heát thaûy ñaïi ñòa, nuùi soâng, caây coû, ñeàu rung ñoäng saùu laàn. Vi-la-ma voán cho raèng chuùng aáy ñaùng thoï cuùng döôøng cho neân boá thí; nhöng nay ñaõ bieát khoâng coù ai coù theå thoï nhaän ñöôïc, maø vì thöông xoùt neân laáy vaät thoï laõnh ñöôïc maø boá thí. Nhaân duyeân caùc thöù boá thí nhö trong Boån Sanh truyeän ñaõ noùi roäng neân bieát. AÁy laø boá thí beân ngoaøi. Theá naøo laø boá thí beân trong? Khoâng tieác thaân maïng ñem thí cho caùc chuùng sanh. Nhö trong Nhaân duyeân Boån sanh noùi: “Ñöùc Phaät Thích-ca Vaên tröôùc voán laø Boà-taùt, trong khi laøm ñaïi Quoác vöông, gaëp thôøi khoâng coù Phaät, khoâng coù phaùp, khoâng coù chuùng Taêng, vua aáy ñi ra boán phöông tìm caàu Phaät phaùp, cuoái cuøng khoâng tìm ñöôïc. Khi aáy coù moät Baø-la-moân noùi: “Ta bieát baøi keä Phaät. Cuùng döôøng cho ta, ta seõ trao cho”. Vua lieàn hoûi: “Ñoøi cuùng döôøng gì?” Ngöôøi aáy ñaùp: “Ngöôi coù theå treân thaân ngöôi khoeùt thòt laøm ñeøn cuùng döôøng ta, ta seõ trao cho ngöôi”. Vua suy nghó: “Nay thaân naøy cuûa ta, mong manh baát tònh, ñôøi ñôøi chòu khoå khoâng theå keå heát, chöa töøng vì phaùp, nay môùi ñaéc duïng, khoâng tieác”. Nghó nhö vaäy xong, baûo ngöôøi Chieân-ñaø-la khoeùt khaép treân thaân ñeå ñaët baác ñeøn, maø laáy luïa traéng quaán ñeå vaøo thòt, daàu bô röôùi leân treân. Moät luùc chaùy khaép, löûa ñoû caû thaân, môùi ñöôïc cho moät baøi keä.

Laïi moät kieáp khaùc, Thích-ca Vaên Phaät laøm moät con chim boà caâu ôû trong nuùi tuyeát gaëp khi möa tuyeát lôùn, coù moät ngöôøi laïc ñöôøng, cuøng khoå nguy aùch, ñoùi reùt doàn ñeán, maïng soáng chæ coøn trong giaây laùt. Boà caâu thaáy ngöôøi aáy, lieàn bay ñi tìm löûa, chaát thaønh ñoáng ñoát leân, roài gieo thaân vaøo löûa, thí thaân cho ngöôøi ñoùi aáy. Nhö vaäy v.v... ñem ñaàu, maét, tuûy naõo caáp thí

cho chuùng sanh, ôû trong caùc kinh noùi veà hai Nhaân duyeân Boån sanh, trong ñoù ñaõ noùi roäng neân bieát. Caùc thöù nhö vaäy, goïi laø boá thí beân trong. -----o0o------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.